

ԱԶԳ-ՆԵՐՂԻՐ

ՎԵՐՄ

«ԽԱԶՍԳՈՂ»

փրկող ավելի անկախակամ... մեզի վրա ձեռքերս հասել էին իրար, ոչ միայն իմ, այլև իր ոտների տեղն էի շատ լավ մասկերացնում, ևանի որ սարքերս չկար...
 - Օ՛ր, Ալինան լավ դաս է սվել,- ասաց Ինան:
 - Հրաշալի, ինչո՞քս ի՞նչը:
 Աչքերը չոքեց:
 Դեռ շատ էի զարմացնելու նրան: Գեղեցիկ Ալինայի հետ յուրաքանչյուր րոպե, կիսա, Ինան ձեռքազատեց սարիների գիր ու կառուց, շրջա-դասից, խաժամուրդից, վարդերից... աստիճանի հասավ, լեյսեմանս...
 - Ինչո՞քս կհամայնես հասկանալ,- զրույթը հեռացրեց Ինան:
 - Խանդ էր, թե՛ հիշեց, որ շալ է:
 - Չայն հանիր,- ֆեցաց նա,- հենց հիմա Սա- շային կասեմ:
 - Ալինան հրաշալի է, Իվանի դուստր Օլյան՝ նույնպես, փոստասանն է գեղեցիկ աղջիկ ա- խառնում... Բոլորը գեղեցիկ են, Կոլյո, Տանյան, մոլոք, երաժշտությունը, զույժն էջերը, սիգարե- տի տուփը, փոփոխությունը, փառանքի օրին, տոնավաճառի խառնակոթողը, անփող հարթ- ցողները, Ալթայի սարերը, գնացից երեւացող տեսարանները, կարճ մազերը, նիհարած մա- մինը... Հրաշալի են երջանկության արցունքնե- րը, բայց ավելի հրաշալի են երջանկության համբույրները, փութալը, սղասումը, մեջքը, մարմինը, բույրը, աչքերը...
 Ալանը ու վաղ միջակայքում էի ասում, երբ հասա աչքերին, թե՛նվեցի, որ տեսնեմ...
 Տազնաղով ինձ էր նայում:
 - Գժանգ գեթափ,- ասացի:
 - Հիվանդացար,- զբոսաց նա:
 - Այո, գնան գեթափ:
 - Օ՛ր...
 - Եթե չեկար, հենց այստեղ շուրջ կհանեն:
 Ինան ղողձկուն ծիծաղեց:
 Մասներս ուժգին սեղմվեցին մեջքին:
 - Հանգստացիր... կգնան...
 Ամբիջառեց թողեցի նրան, որ դուրս գան:
 - Պարի կեսից,- Ալինան էր:
 Ամբողջ ժամանակ մեր կողմին էին դարձել:
 - Մենք շուտով կգան,- ասաց Ինան:
 Փոխանակ ասի՝ մեզ չսղասեմ:
 - Հրաշալի երաժշտություն է, չէ՞, Սաշա, սի- ռեյիս...
 Այս գործի մեջ, ինչպես հասկացա, Ալինան իր առաջադրանքն ուներ:
 Թանքն անցնելով իջանք տոնավաճառի բա- ցաջը, որին անտառի մեջ շուրջ էր հաջորդում, այդտեղից համբույրվելով գնացիմ գեթափ:
 - Երբ հասունացար,- շուտով ասավ Ինան:
 - Արդեն մի քարաք է:
 - Նրանք մի քարաքալան են:
 - Այո, Ին շուրջիկ:
 - Եվ լավ դարձեց էի:
 - Զո շուրջիկ:
 - Թե՛ Ալինայի...
 - Միայն Ին...
 - Դե թող... հասկացիր: Ամեն ինչը երբայրս կարող է գալ:
 - Դնեսե՞ց Ին ինչ անգամ:
 - Պահ... ասիացի:
 Ալթայի բնակիչն ինձ էր ասիացի անվա- ճում:
 Նստեցիմ դարձեց ծառին, ջրին մոտ:
 - Մտնում ես,- լուրջալու վերջապես նրա- սան կհասնի:
 - Ոչ,- զարմացավ Ինան,- շալ է:
 - Հասնու՞մ Ին ինչ հազել,- ասացի հա- ճելով:
 Ինան ծիծաղեց, ինչո՞քս Ինչ առաջ, ղողձ- կուն, հանկարծակի, բայց ոչ բարձր,- հրաշալի է,- այդ բառը մեր ուղեկիցն էր դառնում,- կարե- լի՛ է գրդանները Իրեյլ,- թույլությունս չսղա- սելով անցավ հետազոտման,- դանակ են տա- հում...
 - Պահա՞ն բացելու համար:
 - Օ՛ր... ծոցսե՛ս, այս ինչ շատեր են, սա՛ է հայերենը:
 - Ծածկազի է, ինձնից բացի ոչ ոք չի կարող կարդալ:
 - Լրե՛ն ես... Հաղա թարգմանիր սա:
 - «Նա փրկեց ինձ խեղդվելուց, որ իր գրկի մեջ խեղդի»:
 - Երբ... Այստեղ ինչ է գրված:
 - «Անկախ էի որեւէ անգամ անհատի կանանչ է, ցանկության գույն, թե՛ Նեմիսի ջրի»:
 - Աչքերս փրկուագույն են,- մանկական ին- ճագողի պարսպ ասաց Ինան,- չնայելով թար- ճանուն ես, գուցե փչում ես...
 - Անգիր գիտեմ:
 - Ամեն տեղ իմ մասին է,- նորից կասկածա- նով նայեց եւ մի երկու էջ հետ քրեց,- կարդա:
 - «Ամեն մի վայրկյան դու այլ ես»:- Հենց սա է հասկառեց Ին մասին,- ասացի նրան մոտե- ճելով, լուրջալու ընկավ գեթին, փութ չէ, գր- փութ ծեղիմ է, չի կորի, սեղմեցի շուրջս դարձնողի...
 - Բավական է,- ընդհանր Ինան,- լուրջ է գնալ, մեռնիմ ինչ կմտածեմ...
 - Մեկ է, մտածելու են...

- Ոչ,- վանց,- զարմանալի է, դորոցից հետո չէի համբուրվել...
 Գիտե՛ր ինձ ստեղծելու ձեռք:
 - Ուրիշների հետ առանց համբուրի...
 - Նա կարճ ծիծաղեց:
 Պե՛տ է ավելացնե՛ր իսկ կողմն... Բերանս չէր բացվում: Եվս մի բացված շալս: Անուշտե- րը մանկուկների համար են: Սիրում էր այդպիսի բացված շալերով սթափեցնել ինձ, հասու- նացնել: Միջոցով դրան ինձ սղասում էին: Ակնթարթային սղասում եւ լիակատար դասա- կություն հորձանից հետո: Երեւի այդպես է մա- հը գալիս...
 - Դե լավ, բավական է, ձեռքը կծիս դնելով ասաց փաղաքամով,- ազնիվ խոսի, երե՛ք շա- ռի Ին ինչ սղասում, բավարարված ես:
 - Եթե երեւի փոխարեն ֆաներե՛ք ասի:
 - Երե՛ք շարեկանից,- Ինչո՞ք նա:
 Տարի՛ն ինձացա:
 - Իսկ դու թույլ կողմը ցույց ես ցույց,- շա- ռունակեց արագավորությամբ,- հե՛տքությամբ կարելի է Ին խոսել: Առաջին անգամ չէ, կաթ- վածահար ես լինում կարծես...
 - Փոքր սարիում էլ էր այդպես: Երբ ինձ վիրա- վորում էին, ձգում էի մեկնել անկողին, վերա- կը Ինան էի գլխիս ու փակվում, անփոփ- վում... Այո, դու ինձ կործանելու ձեռք գիտես, միայն թե չանես,- հազա լուրջալու, գրկույցը վերցրեցի մասների արանից,- այդպես էլ նկա- ռը չեստար:
 - Կա՛, տուր տեսնեմ, Արամ,- հաճեցի ինչե՛ք ա- նունս ցուրթերից:
 Գրդանիկից, որը փակել էի կողաթերթով: Լուսիկի նկարը հանցի: Թող զգա սարքու- թյունը: Երկար զննում էր լուսնի լույսի սակ, նույնիսկ վառիչը վառել սվեց:
 - Սա՛ է Ին հե՛տքալը:
 - Այո:
 - Ի՛նչ հետ...
 - Ոչ:
 - Ուրիշի՛:
 - Ոչ մեկի: Մի անգամ... չստացվեց:
 - Ինչո՞քս,- ակնհայտորեն հետաքրքրեց:
 - Չկարողացա:
 - Մանրամասն դասա՞միր:
 - Ըստ երեւոյթին դու հիվանդ ես:
 - Հիվանդը դու ես, որ չես կարողացել: Ինչ- տիսի՞ աղջիկ էր:
 - Տգեղ:
 - Էլ ինչո՞ւ էիր հասել անկողին:
 - Փորձելու համար:
 - Չարմատվե՛ր:
 - Ասացի՛ ինձությունների ժամանակ ընդար- մացնող դեղեր են օգտագործում, որ հանգիստ դարձնեն:
 - Հավասար:
 - Կոնֆեսիոններ ունե՛ի, հարբերի նման, ցույց սվեցի: Դու կամոտավե՛րի:
 - Ինձ հետ չկարողանալի,- այնպես մայրով զարմացավ, որ անկարելի էր հանգիստ մնալ:
 Այս անգամ հազիվ ազատվեց:
 - Սի՛րե չես հասկանում,- հե՛տքալու նախա- տե՛ք:
 - Հասկանալը հասկանում եմ,- հոգոց հանե- ջի ամոթահար:
 - Ոնց որ մոլագար լինես...
 - Հենց մոլագար եմ, որ կամ,- մոթոնթացի հետեւելով նրան:
 Տաղավաղը մասամբ թեթեւացել էր, Սաշան դրոսում էր, զրաների մեջ:
 - Այնքան դարձեցիմ,- գոհամոլիս ասաց Ալի- նան,- լողացա՛մ...
 - Խաղում էին...
 - Արգելված խաղեր...
 - Թող ինձ ասի, իր խաղն է:
 - Խոսելով խաղ է,- ասացի,- հարց ու դասա- խան, արագ գույց, ով լոնց, ձգձգեց կամ դա- սախանեց անկառ, դասալան է:
 - Փորձե՛մ:
 - Խնդրե՛մ, նոր խաղացողի հետ մի՛տ հաճեցի է:
 Ինան ցուրթը կծեց:
 - Ով է սկսում,- ուղղվեց Ալինան, վարդերն ի- ռար անցան:
 - Արդեն սկսված է:
 - Չարմանալի է, երբնքն այնքան մտեր են գալիս, իսկ ինձ չգիտեմ ինչ ասեմ:
 - Դու՛ք երկար նախադասություն ասացիմ, որն այս խաղին հարմար չէ, լուրջ է հակառակորդի հաճելի խաղալ:
 - Դու՛ք նույնպես ձգեցիմ:
 - Որոշու՞մ ընտելանալ:
 - Գո՛ւմ էլ կվարժվեմ:
 - Վաղուց եմ խաղում:
 - Հի՛նգ շարեկանից:
 - Հետո ի՛նչ խաղեր սովորեցիմ:
 - Բազմաթիվ:
 - Եվ լուրջալու:
 Ինան ծիծաղեց:
 - Անձանոթ անում է:
 - Ուղղում եմ սովորել:
 - Եթե չզլանալ:

- Ես,- ծիծաղեց այլևս չզստեց Ալինան,- ինձ բավում է, Ինան կսովորեցի...
 - Ուղում ես նրան վերջնականապես հիվան- դացնեմ,- Ինչո՞ք Ինան:
 Մոտավորապես կոտորում էի, բայց խաղը կի- սաս թողնել չի կարելի:
 - Իսկ ինձ թվում է, որ երկուսից ավելի ցուս կսովորեմ:
 - Դե վերջ տուր,- բացակասեց Ինան:
 - Ձեռք վերցնի խաղը,- շարունակեց Ալինան:
 - Ինչո՞ւ, երկուսով չե՛մ կարող,- դասասխա- նեցի Ինային, արդա դարձա Ալինային,- նույն- րես Դու՛ք եմ սովորեցրել:
 - Բավական է,- լուրջեց Ալինային Ինան,- նա հիվանդ է, ինչպես խոսես, կդասասխանի: Ալինան աչքերը հանեց ինձ:
 - Այո,- հաստատեց,- խոսել երբե՛ք անդա- սասխան չես թողնի... Բաղաճակարությունից դրված:
 - Եվ Բաղաճակարությունից դրված շարժա- կարություն հայտնեցի:
 Մտախոհված էի, թե ու՞րապես չի դարձ- ընել ինչպիսիքս հրաժեշտի:
 - Երբե՛ք չես թերանում:
 - Իսկ ես կարծում էի, թե ինձ է ուղղված:
 - Լուրջ բառով:
 - Մեխանիզմ, ասված իմ, մեխանիզմ,- Ի- նան Ինանից թուրեց,- միացնում է ու չխնայա- կացնում: Գո՛ւմ ասես լավ չիմանալի:
 - Հրաշալի լեզու է:
 - Ի դեպ, Արամ,- միջամեց Ալինան,- վերջին հարցը, Ինան: խնդրում եմ... Խոսելիս Դու՛ք մա- ծում եմ հայերեն եւ թարգմանում:
 - Այո:
 - Բայց շատ արագ եմ դասասխանում:
 - Խաղալիս, ինչո՞քս Ինան նկատեց, չե՛մ մտածում:
 - Մի բան ասել ձեռք լեզվով:
 - «Բոլոր գեղեցիկ աղջիկների աչքերը գեղե- ցիկ են»:
 - Հայտնեց,- ասաց Ինան:
 - Ամեն մարդ յուրովի է չափում:
 - Թարգմանիր,- զազազեց Ինան:
 - Խնդրե՛մ...
 - Ընդհանրապես,- իրեն վերագրեց հաճու- յախոսությունը Ալինան:
 - Լեզուդ չորոտար,- դասավիճակ անհե՛ք Ի- նան, սակայն ցուրթերից ժողի կար:
 Ես արագորեն մասնորոշ մի ֆանի արտախա- յիչ շարժում արեցի, որ խոսակցության լեզվով լուրջ նշանակե՛ր լեզու չունեն, ձեռքերս ունեմ, ձեռքերս կտրեմ, անօգուտ է, կծիցս կծայթի խոսելը հորդարելու...
 Ալինան մարել էր, Ինայի աչքերը հրաշալի էին:
 - Բարի գիտե՛ր,- ասաց նա:
 - Բարի գիտե՛ր,- անհաղաղ դասասխանեցի ու վեր կացա:
 - Հանկարծ խելիդ չփչի Սաշային էլ բարի գիտե՛ր մտաթել:
 - Նա չի՛ մնում:
 - Էլի սկսեց:
 - Լավ, խոսացիր, որ կփոխանցես:
 - Խոսանում եմ, գնա...
 - Գնում էի, դու դառնեցիր:
 - Գնա՛...
 - Բարի գիտե՛ր:
 - Բարի, բարի... Գնա:
 - Ուրիշ...
 - Ուրիշ ի՛նչ,- լուրջեց էր զգուցանում:
 - Տանյային բան չունե՛ս ասելու:
 - Տանյային... ոչ...
 - Հրաշալի է, սիրահարները հանդիմանում են առանց դասասխանության...
 Անգույն գնցվում էին վարդերը, Ինան ինչ- որ բան էր որոնում... Ես արդեն տեսել էի, միակ առարկան, որ կարող էր ցուրթել, կոչվել էր... ճողողորդից...
 Դուրս գալիս մեջ մի բան խլվաց, Ինայի նախազգուցանումն էր սարքել, բայց կիսված աղյուղ խոսուն հակազգայ էր, աղջիկների աչքի առաջ... բավարարվեցի հիշողությամբ, թե ինչո՞քս ցուրթակալություն հայտնեցի «Վի- լիսից» ինչե՛քս, եւ ինչո՞քս էր ժողովում Ինան խցիկի անկյունում...
 Սովորաբար երաժշտությունը լսելի էր մինչեւ փայտաշեն կամուրջը, այսօր «Երջանկության արցունքներ» հասավ գլուխս: Ինչո՞քս եւ շա- ռունակվելու էր Ինային...
 Միանգամից մոտեցա իմ ու Շուկայի լուսա- մուտին: Մարդ չէր մոտեցել, կախված էր երկա- թալարը: Մեկ, երկու անգամ ֆառեցի, արդա- դյուն: Շուկան այնքան խոր չէր մնում, երբորդի վախի ձայն հնչեց, Հրանտն աղաղակե՛ք երկ- ուսա՛մ... հաջորդեց իրարանցումը, դիպոց- շիկոց, լույսը վառվեց...
 - Դիվոսա՛ր,- լսեցի Շուկայի ձայնը:
 Փախա մտա խոսակցոց: Մի ֆանի լուրջ մո- թոնք մեջ մտացի սակված, հետո գլխի ընկա, որ դարձալու մտքերս փոխարեն կարելի է սովել: Հազիվ էի դառնում բացել, կիսամերկ Հրան- տն մտավ, հետե՛քս ուղիք սահն էին գիտե՛ր, ո- ռը զայրացած, որը թամաշի ակնկալությամբ...

- Սոված չե՛ն, վարդե՛ք,- հարցրեցի ձկան մտքիդը հացի վրա դնելով:
 - Տո, զո՛ւնսիդ...
 - Չգույց, վարդե՛ք Հրանտ,- ի՛նչ իմանաս զո- ֆանս ով կլինի...
 - Հը դրան տես... այ զո՛ւ, էդ ժանգոտ լարը ինչի՛ էիր կառնել մահճակալիս...
 - Շուկան ո՛ր է... այ զո՛ւ,- կրկնակի մեծ էր ինձնից, ես Հրանտի խոսքն էի փոխանցում,- մախու լար չգտա՛ր, ժանգոտ կառնեցիր...
 - Լավ, մախու հացը մի հարամի,- ասաց Շուկան ձեռքի հետ մի բան գցելով բերանը...
 Այդպեսով ավարտեց նրանց արժանաբեր, չհաճավ, որ միահամուտ լավ լուրջացան ու Ինային գնացրին:
 Ես միացրի «Երջանկության արցունքներ»...

19

Առաջին անգամ շատ մեծցիմ: Հրանտի բա- րությունը բռնել էր, չաղմկեց առավոտյան: Թե- ռես անհամարողի էր, նույնիսկ Շուկային չկա- ռալ լարն իր մահճակալին կառնելու համար: Անառակները տուն եկան, գլխավորը չկար: Ուսել-խմելու մասին էին խոսում, ինչ կիրա- կի առանց խորակածի... Անհրաժեշտ էր ցուս փախչել... Նրան էլ էին դուրս գալու, խորակա- ճը՝ կետորդ հետ, մինչ այդ ուսել լուրջ է...
 Կիրակի օրվան ռեստորանը կվայելեր, գնա- ցիմ կենտրոն: Խանութների հրադարակում փոքր տոնավաճառ էր, բան չառան, ղողկվելու դասակալ եղավ:
 - Ես հասա,- ասացի գարեջրի մոտ կանգնե- լով, փորձառես կարկանդակներ էին վաճա- ռում:
 - Փող տուր,- դասանեց վարդանը:
 Ամբողջ գումարը խոթեցի նրա գրդանը:
 Ուսանողական օրերը վերադարձվեցին հետ մո- ջիկ անցյալին էի անդրադառնալու, կողմում... Խոսով, որ Ինային կհամակի նման տոնադ- րություն: Առանց դասասխանության միայն այստեղ կհանդիմանեիմ:
 Առաջին հերթին սիգարետները թափրեցի, թե՛ն հետաքրքրեմ երկու տուփ էի վերցրել: Ա- ղա լողացի դեղի կղզի, դարձվեց հետո այլևս վախ չէի զգում:
 Կեթի ծագումը աչքերը ջրի երեսին խաղաց- նելով ուսախոսությամբ դիմավորեց: Հնար լինե՛ր, այդ փոփոխված հետո տեսնի Հայաստան:
 Մանկական կառույցները ֆանդակ էին... մեկ էին գլուխում այդտեղ... Շարաթվա ըն- թացում կղզին անձեռնմխելի էր մնացել, ոչ էլ բնությունն էր ջրեղի մեր հետե՛րը, փորձված հե- տագնաց դուրսությամբ կդասկերացներ ինչ է տե- ռի ունեցել:
 Շատ կմնայի կողմում, բայց իմ տեղն ավելի էր, տեսադասով... Աչքերիս չէի հավաստում, գառի- թափին, լուրջ օրի մեջ ընդգծվել էր Կրե-Մա- ռյանի գլուխորոնցներից մեկը, զգազգված մա- գեր, սլացիկ կերպարան կարճ շրջազգեստով... Աչքերով այդ դասկերաց բռնած լողում էի կասա- ղի արագությամբ...
 - Ողջույն,- խոսեց ստեղծագործությունը, երբ ջրից դուրս եկա:
 - Առաջին անգամ,- ակամա նստեցի:
 - Որին չդասասխանեցիր:
 Ինչո՞քս երեսում էր, դարձալու էր տեսնել:
 - Ողջույն դասասխանության դիցուսում,- կար- կանցի ձեռքերս ծնկի իջնելով,- մերեւից ու- տեղ ավելի գեղեցիկ են երեսում:
 - Չես,- ծիծաղեց Ինան,- հիմա կհանվեմ, նայիր ինչպես սիրոջ ֆաշի... սղասում էիր:
 - Սիրահարները հանդիմանում են առանց դաս- մանակալության:
 - Սիր օրանում:
 Հաստատաբար լուրջ էր:
 - Հը, լեզուդ կո՛ւ գնաց,- հրձկեց Ինան,- չդասասխանեցիր, չդասասխանեցիր...
 - Ազնիվ խաղ չէր:
 - Ինչո՞ւ:
 - Կողմնակի բաներով շեղեցի ուսախո- սություն:
 - Ո՛րն է կողմնակի բան... ես դեռ կփոխեց- նեմ... Արի, ժամանակ չկա, աղջիկները գալու են,- եւ վազեց գեթափով:
 Այդ կողմ կարելի էր, միայն թե ոչ դեղի գլուխ: Լեցիմ սիրելի ծագումը:
 Կարծում էր, թե միայն ինձ է արագավազ: Մանկությունս ֆուտբոլի ու բասկետբոլի մեջ էր անցել, չհաճավ սար ու ձորը: Մինչեւ ոլորանը վազեցիմ: Այստեղ, գաղթափի մերեւում մի փոփոխ խորե կար, երեւի հասով այս տեղի հա- մար էր եկել:
 - Ալի մոտ կլողան...
 Հենց դեմ կանգնած գլխի վրայից հանեց շրջազգեստ, անփութորեն գցեց ոտների մոտ, բարձրացրեց ձեռքերը եւ հարդարեց մազերը՝ մի դաս անհամարանալով, որոշու՞մ իրո՞ւմ հո- գուս մեջ սկսել էի դասկերներ հավաքել, ինչո՞քս այդտեղ: Ուրիշ լողազգեստ էր, կա- նաչ, եւ դարձյալ կղա՛ծ, ձուլված մարմին: Նրա անմիջականությունը հենց առաջին օրն էր զարմացրել ինձ, երբ գեթափին խցկվեց իմ ու

Խորհրդանշաններից

Հրահանգի արժանքը եւ մեկնվեց այնքան սակ իր ողջ հմայումով, այժմ արդեն հաստատեց, որ այդ մարմինը ծանոթ ու հարազատ է ինձ համար, եւ սիրելի:

- Կողմնակի բաները հրաշալի են...
- Գիտեմ,- ծիծաղեց Ինան ոտներին նայելով,- միայն սրանով, չես ուղարկար...

- Վերետում էլ հրաշալի կողմնակի բաներ ունես,- գլուխս մոտեցրի, կարծես հենց նոր էի հայտնաբերել,- Ալինան թող շատ չեղեակալի իր վարքով...

- Ինչ...
Ինան մազերս բռնեց ու անտառայինորեն ծնկադիպեց, եղբորից էր սովորել երեւի, այնուհետեւ սեղի ու լուսին, որ ոչ ոք չի դիմանա... Ցավը բռնած ողբեցի:

- Պատահաբար ստացվեց,- ասաց նենգորեն,- օյ...
Ենչաց, որովհետեւ փառացի ծնկներից, եւ էլ որոշ ձեւեր գիտեի, ծնվածք մեջի վրա, այստեղ արդեն ձեռքից չէր դիմանում... Իսկ ով ասաց, որ ուզում էր ուրծել... Սիրում էիմ գլուխը, թե՛ մարմիններն էին բնազդորեն ծածուկ սեղ փնտրում, զարթոթափի ստորոտում, երբ կողմից գրեթե փակ, չորորդում յուրային էր, գեթ հարազատ:

Թռչելով էի զարգացել, հասուն այր, որը լոգմանի կարի էի գզում: Արդեն ոնց որ շախմատային սեփական շարքերակը լինեք, հ4-ով, որը մանրակրկիտ ուսումնասիրել էի եւ գերում էր հակադրույթի հախտում գրեթե հնարավորությունը, դեռի արխայական թեւ եւ կենսուն միաժամանակ... Շախմատի միակ սխալն է, որ բազմաթիվ փոխարեն թագավորն է գլխավոր նրախաղը: Ինան կանոններ չէր զիջի նախաձեռնությունը, անակնկալ էի հրամայել, սնային նախադասարարություն, անսանձ, փոքրիկում հարձակում, զարմանքի ծայրերն էին առհավասար եւ խոսակցելու ակամա փորձեր: Շուտով, երեւի հիշեց միառեւոյան իշխանությունը ընդհանուր մայմանը, փրկարարի իրավունքը կամ բնագործության համաձայն խաղի մեջ մտնելու անվավեր հավասարեցնելու ձգտումով... Ավելի լավ, որովհետեւ գլխադասարարությանը ստատում էի հրաշալի, հիմնավոր խաղը վերածել սովորական կայծակնային դարձիսի... Ուսացել էի ձգձգելու միտումը եւ որդես ուժի առակներ ենթարկվեցի դառնալից՝ նոր գիտելիքներ յուրացնելու ակնկալիքով... Այլապես կհայտնվեի գեթից... Մասամբ հայտնվել էի: Չստեղծվել չէր մոռանում նաեւ խախտանքը՝ միառժամանակ ծունկը դրանով թույլ տալով ծանր միջոցներով դեմ...

Գեթալի շախմատի թեստ միայն մի թեմա էր ունեւ՝ ծանկնդ չկար: Երկուսս էլ խոսակցում էինք ներքե նայելով, թեւ որդես գեղեցկության սիրահար մեղանշում էի՝ մարմինը գնահատելու համար: Նույնիսկ ֆիլմերի գեղեցկուհիները մերկանային կոմիային մասում կոճղանման տեսլ էին ունենում, որից գեր էր Ինան: Երկու մերկ էլ անթեր էր, ոչ մի ավելորդ կամ թակաս գրամ եւ մասնիկ: Նա նույնպես մի երկու անգամ այլը ծոցեց, նրան էլ ինչ-որ բան հետաքրքիր էր:

- Չարձանայի է,- ասաց,- ֆոտոսակ տեղերն ավելի սոփիսակ են, ֆան ինչ,- արդա հարցրեց,- ո՞նց ես:

Պատեր էր համարում այդպիսի դառնիքն որդեսությունս իմանալ, հոգսար էր:

- Ողջ եմ, ինչպես տեսնում ես: Իսկ դու լավ դիմացար:

- Պահ, մանչուկին տես...
- Մանչուկ էի ծնանում, որ սիրես: Տասնչորս տարեկանից կենակցել եմ...

Ինան ծիծաղեց.- Իսկ այն մեղքը:
- Փչոց էր, այդ գիշեր մի փութ միտարեց:

- Դու կարող ես առողջարան բացել:
- Դժբախտաբար Ինչ էիմ ընդունի:
- Ինչո՞ւ:
- Նիհարելու տեղ չունես:
- Ես նիհար եմ,- զարմացավ:
- Դու բարակ ես եւ ձկուկ:

Գոհունակությամբ գլխով արեց,- իսկ ինչ էի ակնարկում Ալինայի մասին:
- Նա կարծում է, թե միայն ինձ ունի վարդեր... քեր հոստեն:

- Համբերիր, անկույտ... տասնչորս տարեկանից... սոված ես մնացել:
- Հնարավոր չէ Ինչից կեսանալ:
- Ուրեմն ես Ինչ չեմ բավարարում,- լքորեն անհանգստացավ նա:
- Իհարկե:
- Ինչ իհարկե, կարգին դասասխան տուր:
- Կդասասխանեմ, եթե սկիզբից դու ասես:
- Խոսակցում ես:
- Ես համեմատելու բան չունեմ, ո՞նց ասեմ:
- Զո կարծիքով ես ունեմ,- արդա որոշեց բարկանալ,- անտառ...

Ես գլուխս մտցրել էի վարդանոցը: Առանձնապես փրկվելու էի չէր:

- Դե հերի է, լողանում:
Այստեղ գեթ ասի՞նքանաբար էր խորանում,

բայելով առաջացանք, իհարկե՝ լողազգեստով արդեն:

- Շատ թեթեւ չէ,- զգուցացրեց Ինան:
Չուրը կղզուց ձայներ էր բերում:

- Այդ տղան գործից չի հասկացել,- հրճված-ով բացականցեցի, երբ սուզվելուց հետո երեսու ելա:

- Մվ,- լողալով մոտեցավ Ինան:
- Նա, որ երազում էր ջրից հեռու տեղ...
- Չի հասկացել,- հաստատեց Ինան,- լավ է ջուրը...

- Նեմիսն է լավ, իմ գեթն է...
- Երեսունը ինչ ես անելու առանց ֆո գեթի:
- Անհնար է դասկերացնել:
- Մյուս տարի գալու ես:

Կոմերից բռնելով բարձրացրի կիսով չափ, սկսում մարմինը իջավ ձեռներս միջով, կզակը խփվեց ճակատիս:

- Չես գա:
Ըստ խաղի դասասխանը սա էր. «Այո, չեմ գա, որովհետեւ չեմ էլ գնալու»: Խաղ չէր այլաբան: Չխաղայիս միջոց մտածում եմ, հաճախ այն-հան, որ դասասխան չեմ գնում:

- Կճարես լավ աշխատանք, կամոտանանա...
- Ինչ էի ուզում, որ սիրեն ինձ:
- Ուզում էի, որովհետեւ չէի մտածում, թե ես էլ կարող եմ,- իսկույն ծիծաղեց,- անհավասար է, միթե վարակեցիր...

- Սիրում ես ինձ:
- Այո, սեր ինձ:

Ինչպես էլ ծաղրեք, ինչ-որ բան կլինեք, թե-կուզ սեր չկուզվեք...

Չուրը հրաշալի էր, բայց ավել կանչում էր: Բարկ օր էր: Մեր գլուխի ամառն էր կարծես: Սակայն մեր գլուխում միայն ֆառն ու փոփ էին, իսկ այստեղ՝ ջուր եւ ծածկ բուսականություն:

Շուտով մի փոքր քանակ հարմարեցրի, որ գոնե գլուխներս սկզբի մեջ մնան: Պատկերներ իրար սեղմված, փաթաթված, դեմը սեղմել էր սրիս: Չստանալով զգուցանք երբեմն իրս էին լցվում ու խոսուտ սայիս: Զիջող ուղի էր, սուրուկի, շուրթեր՝ նուրբ, դարձնող՝ ֆունտ, բարակ եւ լեցուն, կուրծք՝ նույնպես... դարձապես նրա մաշկը փոքր էր մարմնի համար: Մասով խփելի կրկնային, ծիծաղի թես կողոպտային սիսիները: Վերջապես դարձել էի թեթեմների հանելուկը: Կուրծքը մաքուր էր... կամ գուրջ էր դարձ-ցից: Եվ ինչը դարձեց, որ ձայն ֆունտս մոտ թե-թեմների մի բույլ կա, հինգ կողմեկանոցի չափ տեղ էր գրավում, գրեթե ամբողջովին մազերիս մեջ:

Շուտով չորացանք, արեւն սկսեց ընդարձացնել, բայց դրա համար չէ, որ ջրից դուրս էինք եկել: Ել ո՞վ էր ուժարդություն դարձնում արեւին կամ անհանգստանում ինչ-որ մեկի հանկարծակի հայտնվելու...

Բնականաբար լիցի լողանային, այս անգամ՝ հանգիստ, խելով, ինչպես ամուսիններ: Լողանալը ծիսակատարության դարձալիք էր: Երբ դարձնում: Հրաշալի էր ջուրը, մաքուր-ծուր էր, կազդուրում ու բարձրացում: Իսկ թե մինչեւ երկու ամիս անգամ մասն ջուրը, արդեն խառնեցի: Ինչպես ես չէի գտնում սկիզբը, անչափ երկար օր էր: Նախորդի անմիջական շարունակությունն էր, բայց այդքան ժամանակն էլ շատ կարճ էր թվում արդեն համեմատ: Ինան միջոց անբաժան էր եղել ինձից, չկար երեսունի ու Ալինայի տարանջատումը, այնքան հարազատ էր նա:

Մարդիկ չէին երեսուն, ոչ ոք չէր խանգարել մեզ, բայց նոր զգացիմք քրադարանի անդորը: Արեւը վաղուց էր մտել, իրկնաճաղը զուգացնում էր, որ լողանալու համար թերես ուժ է

Կրե-Մարյանի սիրո դասերը հիշեցի. «Մինչեւ երեսուն տարեկանը սեր չկա,- ասում էր նա,- ինչ սեր, երբ ամեն դուր եկած աղջկա ցանկանում ես: Կիրք խեղդում է սերը: Մինչեւ ֆառատունն էլ դժվար թե լինի: Համեմայն դեռ վերադառնում էր ասում,- երեսունից ֆառատունը վայելի տարի է: Իսկական սերը գալիս է ֆառատունից հետո: Եթե կարող ես, դիմացիր մինչ այդ»:

Ես նա ամբողջ տեսությունը մի օրվա մեջ տեղափոխեցի: Մի օրում անցա փոքրիկի կրի, սիրախաղի վայելի ու ազնվացող սիրո միջով, այսինքն արդեն ֆառատունն անց տղամարդ էի...

Ավանտ ծիծաղեցի, եւ Ինան իսկույն բացատրություն դառնացրեց:
- Ելի՞ դասնակած,- հարցրեց, երբ մի երկու խոսովի դասնակած Կրե-Մարյանի եւ նրա տեսության մասին:
- Ամենախաղաղ իմ հարեաններից: Նկարիչ, տարիներ եւ հետաքրքիր մարդ, գիշերային կյանքով արդող: Ասեմ, իմ գրեթե բոլոր ծանոթներն էին գիշերակյացներ: Նրա հետ ծանոթացա, երբ գիշերը, երեւի-չուրի կողմերը դուրս էի եկել ուսելի ճարտու: Շուտով մոտ էր, այն-տեղ էի գնալու, բայց դուրս-բացարձեցի իսկ խառնող ձեռքով էր ստանում, փոփոց էլ տալ հանգ զնեցի: Վերադարձն, երբ անցնում էի նրա

սան մոտով, մութ դասնակածից ձայն սվեց. «Չմերկը մեծանի ես ուսելու»:

- Հետո, շարունակիր,- խնդրեց Ինան:
- Հետաքրքիր:
- Չայնոն եմ ուզում լսել, շատ հաճելի է:
- Հիսուն տարեկան, ճաղատ, կարճատառ, անակազմ, ուժեղ: Նկարում է, մարզում, սիրում եւ խնամ: Անհրաժեշտությունը՝ հենց այս հերթականությամբ: Առաջին երկուսը ամեն օր դարձալիք էր, իսկ սիրելի՝ երբ ու ստացվեք... Որովհետեւ նա կարողանում էր սիրել նաեւ նկարելով: Միանշանակ եւ նրա նկարների կամայի... Զեզ սանեմ երեսուն, Կրե-Մարյանը նկարի:

- Մերկ:
- Ոչ, ես կնկարագրեմ, թող այդպես նկարի:
- Կանոնում ես:
- Այո:
- Կանոններին չեմ սիրում:
- Արդեն սիրել ես:
- Երբեք,- ծիծաղեց,- համոզված ես:
Պատասխանի փոխարեն համբուրեցի այսը, արդա թեմեցի դեմի վիզը: Մի տեղ կար, շատ էի սիրում, նա էլ հավան էր, հենց համբուրում էի, դարձանոցի ձայն կողմում, անհանգիստ փոփոքր էի ինչ վերել:

- Օ՛, ոչ,- սարսափահար ասաց,- ինձ թվում է, թե քեզ է գնում, մթնում է արդեն, ինչպե՞ս մնացիմ, ասված իմ...:
- Ուսելով... եղբայր այսօր չի՞ գալու մեր հետեւից:

- Դու մի օր լեզվից դասնակած օտն կուսես: Սառան կասակներ չի սիրում:
- Կեսուններ,- հոխորացրեց:
- Անխել, նրա դեմ խաղ չկա, լավ հիշիր...
- Ինչին, միայն թե ֆո ներկայությամբ չլինի...
հետո նույնիսկ վրեժս կհանեմ:

- Եթե ողջ մնաս:
- Չեզնից ո՞վ է մեծ:
- Սառան մի տարի փոքր է:
Ջայլիս էլ կարող էի համբուրել նրան, հենց նույն տեղը: Իրար փաթաթված, համբուրվելով, որ երբեմն ծիծաղով էր ընդհանվում, անցանք կանոնը: Չայնոն կողմում լայն ծառաճեցն էր, որը գլուխից դուրս գալով միանում էր անտառին, ազուն՝ դեմի այդքան արահետը, դիմացը գեթակից թեմեցիս բարձրացրեց եւ աղա ուղիղ շարունակվող Ինայնց փողոցն էր, որտեղ սեր էին կառուցում:

- Մտ գնալ,- հարցրեց Ինան:
- Ուր կուզես, թեկուզ վերադառնանք:
- Չվեցի՞ր:
- Այո:
- Գնանի դարձելու:
Եվ ինձ միանգամից ձգեց Ինայի հետ դարձալիքով արեւալու գայթակղությունը:

Հոգնած էիմ, խնձորի ծառի մոտ նույնիսկ նստեցիմ Ինայի առաջարկով եւ շատ երկար մնացիմ: Այս անգամ դարձանոցի մյուս կողմն էի փորձում: Չարձանայի էր, ձայն կողմը յուրահասակ էր: Ասացի Ինային: Նա առաջարկեց մի ֆանի տեղ համբուրել, որ ինձ էլ զգա տարբերությունը, եւ վստահ հայտարարեց, որ այդ, հենց այդ տեղը համբուրում եմ, իրեն շատ է դուր գալիս:

- Ար մանրամասն ուսումնասիրեն ու հայտնաբերեն ֆո բոլոր էրոգեզ գոտիները,- առաջարկեցի դարձալիքով:
- Պեսի՞նգի մասնագետ ես դարձել:
- Դա Ալինայի գաղտնի ֆայլն էր, որ չբացատրեցի:

- Մի օր գործնականում կսովորեցնեմ:
- Դե ասա գոնե, որ նորից խայտառակ չլինեմ: Թե՛ ինչ էլ չգիտես:
- Կարծես այսպես. սիրախաղ առանց սեռական գործողության, համբուրելի, սիրելի, գուրգուրելի, ով երկար դիմացավ, հարցում է:
- Դա իմ սիրած խաղն է, սկսեմ:
- Մն հետ լիցի մրցում:
- Չուզեցիմ եմ մրցում: Ավելի լավ, ես ու դու եղբոր ու Ալինայի հետ կմրցեմ:
- Բայց դու արդեն կլիցիանում ես:
Հանուն կասակի միջոց չափն անցել եմ:
- Գնան,- վեր կացավ նա,- ուզում եմ Ինչ հետ մարդկանց մեջ երեսուն:
- Ցուցադրում ես ինձ:
- Այո, հոյարություն: Թեւ մերում չեմ սիրում հայերի հետ ման եկողներին:
- Հայերին չեմ սիրում, թե՛ նրանց հետ ման եկողներին:
- Երկուսին էլ:
- Հայերին ինչո՞ւ չեմ սիրում:
- Շատ անճարիկ եմ, ահավոր վատ եմ դառնում իրենց:
Գիտեի, որ մերում մի բարի մտուղ չեմ, բայց բանվոր, գլուխից մարդիկ էին, անտառ, անկիրք, ասեմ թե: Չէի կարծում, թե ռոտ կամ ուրիշ որեւէ ազգության տղաներիցս եւ հենց նույն շինարարները նրանցից կուզուրական կլինեին:

- Մի Ռաֆիկ կա, բոլորի հետ կզուլում է:
- Նա չեցե՞մ է:
- Իսկ այն կարծադեմ մեծիքանին, մի փոքր էլ

ճաղատ է, իրեն այնպես է դառնում, կարծես մեր գլուխի տեղ լինի:

- Թե՛նգի՞զը... Նա վրացի է:
- Չգիտեմ... մեր գլուխում բոլոր եկողներին հայ են ասում:

- Ուկրաինացիների բրիգադ կա, նրանց էլ...
- Նրանց տարբերում եմ:
- Մի ֆանի տարի առաջ այստեղ երկու աղջկա են բռնաբարել եւ իր հայերն են արել, ճի՞շտ է: Մախն էր դասնակ:

- Այո, ճիշտ է, բոլորն ասում էին, որ հայերն են արել:
- Այդպես էլ մնաց, որ հայերն են արել:
- Այո, ես ուրիշ բան չստեղծեցի:
- Բայց հայերը չեն արել, արդե՞ք անցիներ են եղել:

Մեմ խոսում էիմ ֆայլերով: Արահետը նեղ էր եւ ձգվում էր գաղտնափի եզրով: Այդ ոչ սիրախաղ խոսակցությունը վարելով եւ ուժաղի էի եւ անուր գրկել էի մեջը:

- Լիցիանոցի գործարանում ուլի՞ք են աշխատում,- հարցրեց նա:
- Այնտեղ հայեր են:
- Հեծանիվով մեծ էին դարձ հրադարակ...
- Կան վատ բաներ, դեմ չեմ, բայց չի կարելի ընդհանրացնել:

- Ձերում, ընդհանրապես այդ եկողները, կարծես չես լինեմ, աղջիկ չես տեսել... Սովորական հայացով զգանալով... Ասում եմ, որ դու գալիս եմ եկե՞ր դրա համար: Եվ զանազան տեղեր, 20-25 տարեկան տղաները 50-60 տարեկան դասակների մոտ են գնում: Միայն դա արդեն զարեցի է:

Միանգամայն համամիտ էի:
- Չէ՞ որ դու էլ,- շարունակեց Ինան ակնաչափս մեջ,- զուրկ էի մնացել... Չմայած ես ուրախ եմ դրա համար...

- Բայց ես դասակների մոտ չգնացի, ես էլ իմ դասակին գնա,- համբուրելու դառնում ամեն ինչ կարելի է ասել: - Դու ինձնով մի ուրիշ, ես աղջիկների հետ ինչ եմ արել: Բնավորությունից է գուցե:

- Այո, ասում եմ, որ դու ուրիշ ես: Ասում եմ՝ այդ տղան կարծես հայ չլինի:
- Ես հոյար եմ, որ հայ եմ:
Այս անգամ նա նախաձեռնեց հերթական ընդմիջումը, հակառակը՝ խոսակցություններն էին ընդմիջումները:

- Այսօր չեմ հասնի այդ,- ասաց Ինան:
- Իհարկե այսօր չեմ հասնի, կեսգիշերն անց կլինի:
- Պարելու ամենալավ ժամն է, գնանք:
Իսկ ես հոգնածություն էի զգում եւ նոր չէի զգում: Պարզապես ամեն անգամ համբուրել ինձ ուժ էր տալիս: Մնացած ճանապարհն անցանք համեմատաբար արագ: Իմ լավագույն ժամն էր այդպես: Կինոն ավարտվել էր, դրսևերից շատերը ֆալկել էին իրենց կացարանները, նույնիսկ ազատ նստարաններ կային:

Սիզարես վառեցի, որ շուրջված չեղան, ծանոթների կհանդիպեի հավանաբար:

Առաջին անակնկալը, մտնելիս Նիսային հանդիպեցիմ, ընկերակների հետ դուրս էր գալիս: Նրանց խոսքը այդպես, ժամանակ առ ժամանակ անհետանում էր այդպես, հետ վերադառնում: Նրա համար, ըստ երեսույթին, ավելի մեծ անակնկալ էր, արդեն մեջ էր մայրում:

Երկուրդ անակնկալը, Ալինան անմիջապես ուղղվեց մեր կողմը՝ ամուսնուն հեջը բերելով: Անակնկալը փոփոխությունն էր՝ բոլորովին ուրիշ աղջիկ, նոր ստեղծված, ուրիշ տեսլ եւ ո՞ւր: Երրորդ անակնկալը, Սառան դասասխանեց բարեփոխ:

Չորրորդ անակնկալը, տղալուրում ոչ մի հայ չկար: Եվ ամենալավը դա էր:
Դարձան ավարտվեց, միացրին երաժշտությունը:

- Մվ ում հետ է դարձում,- հարցրեց Ալինան:
- Դե հո ֆուր ու եղբայր իրար հետ չեմ դարձի,- ծիծաղեց Ինան, որը, կանխելով հնարավոր ուսնագությունները, բաց չէր թողել ինձ:

Ես ձգտում էի դեմի մութը, բայց Ինան ինձ տարավ լուսավոր տեղը եւ դարձում էր չափից ավելի անձնավարար, հենց բառացի:
- Ինչո՞ւ ես եղբոր անհարմար վիճակի մեջ դնում,- նախաձեռնեց նրան:
- Դու վա՛ճ կզգայիր նրա փոխարեն:
- Այո:

Մութ կողմը գնացիմ: Սա էր ուզածս: Վստահորեն գրկեցի նրան, իսկույն մոտ եկավ: Գրեթե մի հասակի, մի ինչ էի բարձր նրանից, երեւի-չորս սանիմետր, բոլոր մարմնամասերով իրար համադասարան, հրաշալի զույգ էիմ: Հրաշալի օրվա վերջին հրաշալի ակորդը, դարձ լուսացրեց գեթակի բոլոր համայնները: Լավ յուրացրած դարձի եւ ընդհանրապես աղջկա հետ արկելու ամենակարգի դասը, որ անդաման թեթեւ ակնաչափի մի բան ասել, շուրջում մոտեցրի ու շուրջացի լեզվիս եկածը՝ սիրում եմ Ինչ: Պատահաբար հենց ձայն ակնաչափ էր, իսկ այդքանից մինչեւ հայտնի փոփոքր ընդամենը մի ֆանի սանիմետր էր: Այդ սանիմետրն էլ հաճելի

Ռուսաստանի նախագահի օրինակով

Տամաձայնագիր կամ Կանոնական միաբանման ակտ

Մայիսի 17-ին Ռուսաստանի մայրաքաղաքի Քրիստոս Ամենափրկիչ սաճարում Մոսկվայի եւ Չամայն Ռուսիո Պատրիարք Ալեքսի Բ-ի եւ Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու առաջնորդ եւ Նյու Յորքի միսոբոլոյի Տավրի միջեւ կնքված ու սրբազորված համաձայնագիր (Կանոնական միաբանման կամ հաղորդության (communio) ակտ) ուժգորով երեւոյթ է նաեւ մեզ՝ հայերիս համար: Փաստորեն այդ ակտով հաջողութեամբ յսակվեցին 1991 թ.-ից՝ ԽՍ. Միության փլուզումից ի վեր Ռուս ուղղափառ եկեղեցու երկու հասկանքների միջեւ սկսված եւ վերջին 3 տարիներին յաշտնական բնույթ ստացած բանակցությունները: Ռուս եկեղեցու յաշտնական սկսվել էր 1917 թ. բոլշեւիկյան հեղափոխութեամբ՝ ցարի ու նրա գերադասանի անդամների գնդակահարութեամբ հետեւած իրադարձություններով, Ռուսաստանում յաշտնական աթոռի հաստատումով: Ռուս եկեղեցու Նյու Յորքի թեմը եւ, հետագայում, արեւելի այլ թեմեր իրենց անհնազանդութիւնն էին հայտարարել Ռուսաստանի յաշտնականութեանը, իսկ 1927 թ.-ին, երբ Ռուսիո Սերգի յաշտնական եկեղեցին կատարել էր նշանակալի փոփոխութեամբ յաշտնականութեւ իր հավատարմութիւնն էր հայտնել կոմունիստական կառավարութեանը, կաթերն անբողոքիմ ինքնուրուի էին երկու հասկանքների միջեւ եւ անջատել հասկանք իրեն հայտարարել էր Ռուս ուղղափառ հավատի միակ յաշտնականը: Հետեւաբար, հասկանքներ, Ռուս եկեղեցու 80-ամյա երկփեղկման հիմնում փաղաքական-գաղափարախոսական խնդիրներն էին, որոնք հետագայէ ստացան նաեւ նյութական-կալվածային, վարչական եւ այլ դրսեւորումներ:

Պի կորսված միությունը (մեկուսությունը) վերագտնելու գործում: Նա անմեղին չթափոցեց, ընդհակառակն՝ ամեն ձեռով ընդգծեց յոյնութեան եւ անձամբ իր դերը եկեղեցու վերամիավորման գործում: Եվ այդ դերն է, որ յոյն է օրինակ եւ նախագահի դառնա մեր եկեղեցու վերամիավորման համար:

Սա այն առիթը չէ խորանալու մեր եկեղեցու յաշտնական յաշտնականների մեջ, վերստին բացելու հին վերեր, հակառակ որ դրանք դեռ արդունահոսում են: Բայց իսկական առիթն է ընդգծելու մեր յոյնական իշխանություններից եւ անձամբ համարադատութեան նախագահից ակնկալվող դրական ու գործնական միջամտութեան անհրաժեշտութիւնը: 1995 թ.-ին երջանակախոսակ Վազգեն Ա կաթողիկոսի հաջորդին ընտրելու մեր երկրի առաջին նախագահի միջամտությունը, դրա աղաղակով ավարտը դեռեւս թարմ է մնում: Այն ժամանակ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը չէր սիրադասում անհրաժեշտ լծակներին, ՀՀՊԿ-ականությունը զսնկում էր փաղաքական հակառակ գծի վրա եւ, հետեւաբար, նախաձեռնությունն ստացել էր հակադասակցական բնույթ: Մինչդեռ այժմ այդ կուսակցությունը, որ, մեղմ ասած, մեր եկեղեցու երկփեղկման, հակաթոռութեան ակունքներն է զսնկում, յոյնական իշխանական յաշտնականութեանը եւ ստանձնել, հետեւաբար, նրա վրա ներգործելու, այս հարցում նրան արհամարհելու միջոցները զատ են: Բազմաթափվել է նաեւ Հայաստանի բարձրագույն իշխանութեան հեղինակությունը, խորացել են միջոյնական հարաբերությունները: Միայն յոյն է լինի կամ, վճռականություն, յազմաղը լուծելու փառասիրություն:

Կողմի սյունակներում թարգմանաբար (թերեւս ոչ այնքան ճշգրիտ ձեւակերպումներով) ներկայացվում է ամբողջ համաձայնագիրը: Այնտեղից կարելի է առանձնացնել այն բոլոր կետերը, որոնք առանձնաւորումներ ունեն Հայ առաքելական եկեղեցու ներսում 1956 թ.-ից ի վեր առկա երկփեղկման, 51-ամյա այդ յազմաղը լուծելու ուղիների հետ: Գործնականում, ստորագրված համաձայնագիրը արեւելի Ռուս եկեղեցուն է վերադասում ներքին նյութական, վարչական եւ այլ իրավասություններ՝ իմնականութեան տեսակով: Սակայն, մյուս կողմից, եկեղեցու մեկուսությունն է աղաղակով Ռուսաստանի յաշտնական մեկանի ներքին, վերջինիս վերադասելով արեւելի եկեղեցու հովվաթիւն ընտրությունը հաստատելու (կէս 4), արեւելի թեմերի լուծարման եւ կազմավորման որոշումների համաձայնվելու (կէս 6), թեմական առաջնորդների (հայրապետներ) ընտրությունը վավերացնելու (կէս 7), եկեղեցական արարողությունների ընթացում առաջինը Ռուսիո յաշտնականի անունը հիշելու (կէս 9), մյուսումը Ռուսիո յաշտնականից ստանալու (կէս 13) եւ այլ՝ կարեւորագույն իրավասությունները:

Իհարկե, յոյն է միամիտ լինել ՀՀՊԿ-ականությունից ու նրան ենթակա Անթիլիասի աթոռի գահակալից ակնկալելու դրական նախաձեռնություններ: Միջին Արեւելի երկրներում ու Պարսկաստանում եկեղեցին ունի նաեւ փաղաքական-փաղաքական արդու գործառույթներ, իսկ Եվրոպայի ու Արեւելի Նահանգների ու Կանադայի անջատելի թեմերից ստացված եկամուտներն այնքան մեծ են, որ ՀՀՊԿ-ն հազիվ թէ իմնական հրաժարի դրանցից, մանավանդ ներկա յաշտնականներում, երբ այդ կուսակցությունը փորձում է սփյուռի սեր եւ սիրական ներկայանալ եւ դրանով իսկ լայնացնել իր տիրու մայր հայրենիքում:

Համաձայնագրի գոյացման եւ կայացման գործում վճռական էր Ռուսաստանի նախագահի դերակատարումը: «Եկեղեցու երկփեղկումը հետեւան էր ռուս հասարակության ներսում գոյացած փաղաքական խորը յազմաղը, ասաց նա Բորիս Ելցինի վերակառուցած Սբ. Քրիստոս Ամենափրկիչ եկեղեցուն համաձայնագրի ստորագրման արարողությունը նախագահելուց, յաշտնականութեւ, սրբապատկերը համբուրելուց հետո: Եկեղեցու միության վերահաստատումը կարեւոր նախադասումն է ռուս ժողովուրդի կորսված միությունը (մեկուսությունը) վերագտնելու գործում: Նա անմեղին չթափոցեց, ընդհակառակն՝ ամեն ձեռով ընդգծեց յոյնութեան եւ անձամբ իր դերը եկեղեցու վերամիավորման գործում: Եվ այդ դերն է օրինակ եւ նախագահի դառնա մեր եկեղեցու վերամիավորման համար:

Մե՛ծ! Աստուծո ղորմածութեամբ Մոսկվայի ու համայն Ռուսիո յաշտնական, հնազանդ Ալեքսի Բ-ն՝ 2007 թ. մայիսի 3/16-ին Սրբազան Սինոդի նիստի հավաքված Ռուս ուղղափառ եկեղեցու՝ Մոսկվայի յաշտնականութեան Սրբազան Սինոդի սրբապետ անդամների հետ եւ Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու առաջնորդ, Արեւելյան Ամերիկայի եւ Նյու Յորքի միսոբոլոյի, հնազանդ Լավրը՝ 2007 թ. ապրիլի 5/18-ին Նյու Յորքում նիստի հավաքված Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Հայրապետական Սինոդի անդամների՝ Սրբազան Հայրապետների հետ, ղեկավարվելով ի փառս Աստուծո Հայրենիքում եւ ի սփյուռս աշխարհի ամբողջ Ռուս ուղղափառ եկեղեցու եւ նրա հավաստյալների ընդհանուր գործերով օրհնալ յաղաղությունը, ասվածասուր սերն ու եղբայրական միասնությունը վերականգնելու ձգտմամբ,

կեղեցու հովվաթիւն ընտրում է նրա Հայրապետական ժողովը: Ընտրությունը, կանոնական իրավունքի չափանիւններին համապատասխան, հաստատվում է Մոսկվայի ու համայն Ռուսիո յաշտնական եւ Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Սրբազան Սինոդի կողմից: 5. Ռուս ուղղափառ եկեղեցու հովվաթիւն անունը, ինչպէս նաեւ Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու առաջնորդի անունը Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու բոլոր սաճարներում ժամերգութեան ընթացում հրապարակվում է կառավարող (յաշտնական մասնաւոր) հայրապետի անունից առաջ, սահմանված կարգով: 6. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու թեմերի լուծարման կամ կազմավորման որոշումներն ընդունում է նրա Հայրապետական ժողովը՝ Մոսկվայի ու համայն Ռուսիո յաշտնական եւ Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Սինոդի համաձայնութեամբ:

11. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու գերագույն եկեղեցական-դասական իշխանութեան որոշումների զանգասարկումները տրվում են Մոսկվայի ու համայն Ռուսիո յաշտնական անունով: 12. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու գերագույն օրենսդիր իշխանութեան կողմից նրա կանոնադրութեան մեջ կատարվող փոփոխությունները Մոսկվայի ու համայն Ռուսիո յաշտնական եւ Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Սրբազան Սինոդի հաստատման են ենթակա այն դեպքում, եթէ նման փոփոխությունները կանոնական բնույթ են կրում: 13. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցին սուրբ մյուտոնն ստանում է Մոսկվայի ու համայն Ռուսիո յաշտնականութեամբ վերականգնվում է կանոնական շփու-

նկալի ունենալով Մոսկվայի յաշտնականութեան կանոնական սարածից դուրս ռուսական սփյուռի եկեղեցական կյանքի յաշտնականութեան ձեւավորված կազմակերպումը, հազիվ առնելով բազմաթիւ յոյնութեանների սարածում Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու ծառայութեան իրականացումը:

1. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցին, յաշտնականութեան ձեւավորված իր թեմերում, ծիսերում, վանքերում, եղբայրություններում եւ մյուս եկեղեցական հիմնարկներում յուր փրկարար ծառայությունը կատարելիս մտնում է տեղական Ռուս ուղղափառ եկեղեցու անկախութեւ իմնականավարվող մասը:

2. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցին իմնութեամբ է հովվաթիւնական, լուսավորչական, վարչական, տնտեսական, գաղափարախոսությունը եւ այլն: Հիմա, 16 տարի արդեն, փառ Տիրոջ, այդ ամենը չկան: Կար ժողովրդի, ազգի շահը, Հայաստան-Սփյուռի միության ու միաբանութեան հրամայականը: Իսկ այդ միաբանութեան համար, ինչպէս նախագահ Պոստոլնիկ էր ասել մայիսի 17-ին, «Եկեղեցու միության վերականգնումը կարեւոր նախադասումն է»: Իսկ եթէ բազմամիլիոն ռուս ժողովրդի միասնության համար եկեղեցու միությունը կարեւոր է, ապա հայ ժողովրդի համար առավել եւս:

3. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու գերագույն հոգեւոր, օրենսդիր, դասական եւ վերահսկիչ իշխանությունն իրականացնում է նրա Հայրապետական ժողովը, որը հրավիրում է նրա Առաջնորդը (Հովվապետը), ըստ Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու կանոնադրութեան: 4. Արեւելի Ռուս ուղղափառ ե-

ղափառ եկեղեցու Սրբազան Սինոդի համաձայնութեամբ:

7. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու հայրապետներն ընտրվում են նրա Հայրապետական ժողովում կամ, Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու կանոնադրութեամբ նախատեսված դեպքերում՝ Հայրապետական Սինոդում: Ընտրությունը կանոնական հիմունքներով հաստատվում են Մոսկվայի ու համայն Ռուսիո յաշտնական եւ Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Սրբազան Սինոդը:

8. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու հայրապետները Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Տեղական եւ Հայրապետական ժողովների անդամներ են եւ սահմանված կարգով մասնակցում են Սրբազան Սինոդի նիստերին: Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու կղերի եւ աշխարհայինների ներկայացուցիչները Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Տեղական ժողովին մասնակցում են սահմանված կարգով:

9. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու համար եկեղեցական իշխանութեան վերադասումն է Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Տեղական եւ Հայրապետական ժողովը:

10. Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Սրբազան Սինոդի որոշումները գործում են Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու, հազիվ առնելով սույն Արձանագրութեամբ, Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու կանոնադրութեամբ եւ ծառայութեան յոյնութեան կանոնադրութեամբ:

14. Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու ներսում:

Ավելի վաղ հրապարակված եւ լիակատար կանոնական շփումներ խոչընդոտող արձանագրությունները ծանաչվում են անվավեր կամ ուժը կորցրած:

Կանոնական շփման վերականգնումը Աստուծո օգնութեամբ կատարելի Քրիստոսի եկեղեցու միասնութեան ամրապնդմանը եւ արդի աշխարհում նրա վկայութեան գործին, նպաստելով Տիրոջ այն կամքի կատարմանը, որ «Աստուծո ցանցի որդիները մեկտեղ հավաքվեն»: (Լ.Կ. 11, 52):

Գոհաբանե՛ք! Ամենագործ Աստուծո, որն իր ամենագոր աջով մեզ կանգնեցրեց յաշտնական վերելի աղափոխման ուղու վրա եւ մեզ հասցրեց հայրենյաց եւ արեւելի Ռուս եկեղեցու բաղձալի միասնութեան՝ ի փառս Նրա Սուրբ Անվան եւ ի բարօրություն Նրա Սուրբ եկեղեցու եւ վերջինիս հավատարիմ զավակների: Ռուսիո Սուրբ Նահասակների եւ խոստովանողիների աղոթքներով թող Տեր օրհնի Սիսանական Ռուս եկեղեցուն եւ նրա զավակներին ի հայրենիս եւ ի սփյուռս աշխարհի:

+ ԱԼԵՔՍԻՅԱ, Մոսկվայի եւ համայն Ռուսիո յաշտնական եւ Նյու Յորքի միսոբոլոյի, Արեւելի Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Հայրապետական Սինոդի նախագահ

Ի փաղաքս Մոսկվա Տիրոջ Համարման օր 4/17 մայիս 2007 թ.

ՏԱՎՐԱՅԻՆ ԱՆՍԻՏԻՅԱՆ

Նոր հրատարակություն. Սուրբ Անսնու Մեծ «Խրատներ»

Ամենայն հայոց կաթողիկոսի օրհնությամբ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հրատարակչական բաժինը լույս է ընծայել «Հոգեւոր ընթերցումներ» մասեցաբար առաջին գիրքը՝ անաղիք հրատարակչության հայր սուրբ Անսնու Մեծի «Խրատներ» ժողովածուն՝ բարգմանությամբ Ա. Չոհրաբյանի և խմբագրությամբ Տ. Ասողկի ե-դիսկոպոս Արիսակեսյանի: Գրի հրատարակությունն իրականացվել է սեր եւ սկիզբն Բաժնի Մարմնագնե-րի, սեր եւ սկիզբն Սարո Մարմնագնե-րի մեկենասությամբ:

Գրում ենք են գեղ Անսնու Անաղիք հրատարակչության խրատները եւ անաղիք հրատարակչության կյանքի կանոնադրությունը, ասույթներ եւ դասումներ Սուրբ Անսնու կյանքի մասին, ինչպես նաեւ որոշ խրատների մեկնություններ: Գիրքը մեծ արժեք է ներկայացնում քրիստոնեական բարոյական արժեքների եւ չափանիշների ուսուցման շեղանկով:

Տիկնիկային թատրոնի փառասուն «Հայֆես»-ի երջանակներում

Անցանց մեկնարկելու է «Հայֆես» թատրոնական միջազգային փառասունը: Այն հինգերորդն է եւ այս անգամ ներառելու է տիկնիկային եւ մանկական թատրոնի միջազգային երրորդ փառասունը: Մասնակիցներն այս անգամ լինելու են Տարբեր երկրներից 15 խումբ: Երեւանի տիկնիկային թատրոնը փառասունին մասնակցելու է Յուլիանոս Թումանյանի «Անթուր Յուլիան» հեղինակի մոտիվներով բեմադրված «Յեղեղ Յուլիան» թատրոնով: Երեւանի Յուլիանոս Թումանյանի անվան տիկնիկային թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Ռուբեն Բաբայանը հայտնում է, որ հիմնադրված լինելով 2003 թ-ին, «Հայֆես» թատրոնական միջազգային փառասունը ծանաչվել է կովկասյան տարածաշրջանի գլխավոր թատրոնական փառասուն:

«Մերենադ» կամերային եւ հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբերը Ալեքսանդր Տրեգերի ղեկավարությամբ

Երբ ենք հասան, կարծեցի Մոսկվայում սխալ իմնաթիվ են նստել: Երեւանը չափազանց փոխվել է օդանավակայանից սկսած: Հիանալի, եվրոպական մակարդակի օդանավակայան տեսա այս անգամ եւ Եւրոպական են հիանալ նոր Երեւանով:

Առաջին իր տպավորությունը լրագրողներին այսպես ներկայացրեց երեկ ամերիկացի անվանի դիրիժոր Ալեքսանդր Տրեգերը: Նա արդեն չորրորդ անգամ անընդմեջ հունիսը Մոսկվայում է երեւանյան համերգներին, որոնց հանդեպ իր իսկ հե-սախորհրդով անցանքները, ինչպես խոստովանում է ինքը՝ Տրեգերը: Որոշեց ջութակահար եւ որոշեց դիրիժոր աշխարհահռչակ նվագախմբերի եւ խմբավարների հետ հանդես եկած երաժիշտ երեկ փաստեց, որ մեծ հաճույքով է աշխատում Հայաստանի թատրոնական ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հետ: «Մեծ երաժշտականություն, նվիրում կա նվագախմբում եւ բնականաբար ամենամյա այցերն բացահայտում են նաեւ բարեկամական հարաբերությունների ձեւավորմանը: Նվագախմբի հետ աշխատում են հաճույքով, անգամ չէի ուզում փորձը թողնել, բայց ստիպված եղա զալ հանդիման, իսկ համաձայն համերգը փոխադարձ վայել է դառնում», լրագրողներին վստահեցրեց Ալեքսանդր Տրեգերը:

Համերգաստեղ էլ համերգները կարող է վայելել այսօր եւ հունիսի 22-ին: Այսօր Ալեքսանդր Տրեգերի ղեկավարությամբ «Մերենադ» կամերային նվագախումբը կկատարի Ստրալինսկու Կոնցերտ D, Շոստակովիչի Դաճանաճի թիվ 1 կոնցերտը, Երիասարը, բայց արդեն փորձառու մենակատարները փաստեցին Հայաստանի թատրոնական ֆիլհարմոնիկ եւ «Մերենադ» կամերային նվագախմբերի հետ եւ ամերիկացի անվանի դիրիժոր Ալեքսանդր Տրեգերի ղեկավարությամբ հայ ունկնդիրն ներկայանալու իրենց համար կարեւորությունը:

Տրեգերն էլ իր հերթին խոսեց համերգների Եւրոպականացումը եւ հեղինակության հետեւի մասին եւ տեղեկացրեց, որ ժամանակակից հայ կոմպոզիտորները ստեղծագործություններն ծանոթանալու ցանկություն ունի եւ արդեն չորրորդ անգամ տեղի ունեցող համերգներով Երեւանի երաժշտական կյանքին նպաստում են:

Մեծ երաժշտականություն, նվիրում կա նվագախմբում եւ բնականաբար ամենամյա այցերն բացահայտում են նաեւ բարեկամական հարաբերությունների ձեւավորմանը: Նվագախմբի հետ աշխատում են հաճույքով, անգամ չէի ուզում փորձը թողնել, բայց ստիպված եղա զալ հանդիման, իսկ համաձայն համերգը փոխադարձ վայել է դառնում», լրագրողներին վստահեցրեց Ալեքսանդր Տրեգերը:

Համերգաստեղ էլ համերգները կարող է վայելել այսօր եւ հունիսի 22-ին: Այսօր Ալեքսանդր Տրեգերի ղեկավարությամբ «Մերենադ» կամերային նվագախումբը կկատարի Ստրալինսկու Կոնցերտ D, Շոստակովիչի Դաճանաճի թիվ 1 կոնցերտը, Երիասարը, բայց արդեն փորձառու մենակատարները փաստեցին Հայաստանի թատրոնական ֆիլհարմոնիկ եւ «Մերենադ» կամերային նվագախմբերի հետ եւ ամերիկացի անվանի դիրիժոր Ալեքսանդր Տրեգերի ղեկավարությամբ հայ ունկնդիրն ներկայանալու իրենց համար կարեւորությունը:

Ճրարն Խաչիկ Ճրարնի «Մարգարեն» պոեմի արեւելահայերեն առաջին հրատարակությունը

Գրողի կիսանդրին Երեւանում, քանդակագործ՝ Լ. Թորմաշյան

Աստվածաբանական ոգեղեն հզոր անհատ, որտեղ ներկա է նաեւ գրողի անհատական հոգեւոր փորձը եւ վերադարձը: Տիեզերքի անհունության, նրա հավերժական առեղծվածի առաջ Եվրոպայում, հուսահատ մարդուն մարգարեական խոսքի փոխանցում, սա էր ժողովրդի գաղափարական իմաստը:

Այս տարի հունիսի 7-ի «Ազգ» մշակույթ հավելվածում անդրադարձել ենք արաբ մտածողի ու գրողի ստեղծագործությանը՝ «Մարգարեն» ժողովրդի արեւելահայերեն դասարանական անթոլոգիայի հրատարակության առիթով: Գիրքը լույս տեսավ վերջերս՝ Հայաստանում կիրանյանի Հանրապետության դեսպանատան նախաձեռնությամբ, հովանավորությամբ «Ղ-Տեղեկոմ» ՓԲԸ ընթերցողների խորհրդի նախագահ Փիեռ Ֆաթթուչի, աջակցությամբ «ՎիվաՍել» ընկերության գլխավոր տնօրեն Ռաֆի Զիրիկյանի: Պոեմի արեւելահայերենից արեւելահայերենի փոխադրումը կատարել է Հովիվ Յոթեղյանը գրողի 100-ամյակի առիթով Անուշավան վր. Դանիելյանի, Խաչիկ Տեղեղյանի, Վազգեն Եփեմեզյանի, Հրաչ Սարգսյանի անդերձանից կատարած բարգմանությունից:

Ավելացնենք, որ «Մարգարեն» ժողովրդի արեւելահայերեն ամբողջական առաջին բարգմանությունը կատարել է Սիսակ Վարժապետյանը (Բեյրութ, 1966 թ.), 1981-ին «Բազմ» ամսագրում լույս է տեսել բնագրային ավելի հարազատ՝ Տ. Գարսնյանի բարգմանությունը: Վախե՛վախյա՛նի բանաստեղծական բարգմանությունը հրատարակվել է 1984-ին, իսկ 1992-ին՝ Սամբուկում Կ. Պոլսի հայոց լուսարար Գարեգին արք. Գազանյանի փորձը:

Երեւանյան արեւելահայերեն հրատարակությունը լույս է տեսել Հրաչ ավագ սարկավագ Սարգսյանի առաջադրումով եւ Ճրարն Խաչիկ Ճրարնի Համաստեղի եղբորական կենտրոնությամբ: Էջմիածնում կատարել է «Ազգ» թերթի աշխատակցուհի Կարինե Արզումանյանը:

ՄԵԼՈՒՅԱ ՌՈՒԳՈՍՅԱՆ

«Արամ Խաչատրյան» լսարանին ֆառչակը՝ նոր կազմով

1982 թվականին հանրահայտ երաժիշտ Զարեհ Սահակյանի ղեկավարությամբ կազմավորվեց «Երեւան» ֆառչակը: «Մեկ տարի անց այն վերանվանվեց հայ մեծանուն կոմպոզիտոր Արամ Խաչատրյանի անվամբ: Զարչակի կազմում տարբեր ժամանակներում հանդես են եկել հրաշալի երաժիշտներ Մեղեհ Աբրահամյանը, Դավիթ Սովսիսյանը, Պարույր Ընդիկյանը, Ալեքս Բուրջանյանը, Սարգիս Յավրյանը, Կարեն Երիցյանը իրենց գաղափարական ներշնչող՝ Արսաբես Մկրտչյանի գլխավորությամբ: Զարչակը մեծադիմ իր երկացանկում ընդգրկել է արեւմտաեվրոպական, ռուս եւ հայ կոմպոզիտորների գործեր, ինչպես նաեւ արեւելահայկական ստեղծագործություններին: Զարչակը բազմիցս հանդես է եկել աշխարհի բեմերում եւ գրավել հանրահասարակական: Սակայն ֆինանսների բացակայության դեպքում իր գործունեությունը ստիպված դադարեցրել է: Իսկ 2004-ին Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի տնօրեն Արմինե Գրիգորյանի ջանքերով ֆառչակը վերակազմավորվել է իր գործունեությունը: Արամ Խաչատրյանի անունը կրող ֆառչակն այսօր, իր ստեղծման 25-ամյա հոբելյանի Եւրոպայում հանդես է գալիս նոր, երիտասարդ երաժիշտների կազմով՝ Կարեն Ընդիկյանի՝ 1-ին ջութակ, Սյուրբերդ Երիցյանի՝ 2-րդ ջութակ, Վաչե Զովեթյանի՝ ալտ, Կարեն Զոհարյանի՝ թավջութակ:

Գրողի կիսանդրին Երեւանում, քանդակագործ՝ Լ. Թորմաշյան

յան Բլեյխից: Փարիզում Գեղեցիկ արվեստների դպրոցում ուսանելիս բախտ է ունեցել աշակերտելու մեծ Ռոդենին, որն էլ Խաչիկ Ճրարնին համարել է «20-րդ դարի Բլեյխ»: Նրա նկարչության մեծ ճրարնի վրձնած կազմերին, մարդկային մեկ մարմիններին հասնել են երազային, անհրաժեշտ, մեծաֆիզիկ զգացողություն-վիճակներ:

Խաչիկ Ճրարնը իր հայրենիքում մեծված գրող էր. նրա «Ըմբոսն հոգեմբ» եւ «Չորի հավերժահարսը» գրքերը այսօր Բեյրութի կենտրոնական հրատարակչություն: Երկար չարդեց գրողը, ընդամենը 48 տարի, սակայն թողեց գրական հարուստ ժառանգություն, արձակ եւ չափածո՝ գրված անգլերենով եւ արաբերենով՝ «Կոստան թեմ», «Խեմբը», «Ուսուցիչ», «Հիսուս, Մարդու ողի», «Երկրային աստվածներ», «Թափառական», «Մարգարեի դարձում» եւ այլն: Նրա ստեղծագործության դասակարգում «Մարգարեն» ժողովրդի՝ գրված Արեւելի միսիկական ուսումնական եւ

սոնի» գեղ. ղեկավարի դասերը:

Սյուրբերդ Երիցյանը (2-րդ ջութակ) սովորել է Զայկովսկու անվան երաժշտական դպրոցում, այնուհետեւ Երեւանի կոնսերվատորիայում, որտեղ Ա. Մկրտչյանի դասարանում, ներկայումս նրա աստիճանն է: Նա արդեն հասցրել է համերգներով հանդես գալ ժամանակակից երկրներում, արժանացել է Ա. Խաչատրյանի միջ. մրցույթի 2-րդ մրցանակին:

Վաչե Զովեթյանը (ալտ) 2002 թ. հռոմում կայացած միջ. մրցույթի՝ Վալենտինո եւ Բուկկի դափնեկիր է: Ավարտել է Երեւանի կոնսերվատորիան եւ աստիճանաբար, դասավանդում է հարազատ բնում: Նա սովորել է Նյու Յորքի Mannes College of Music-ում, վարժեսության դասեր է առել Պիոլա Յուլիանի, Զիմ Զաբալայի, Յուրի Բաբոսի, Մայլ Թրիմի մոտ:

Կարեն Զոհարյանը (թավջութակ) երաժշտական սկզբնական կրթությունը ստացել է Երեւանի Զայկովսկու երաժշտական դպրոցում (Չառույանի դասարանում), այնուհետեւ կոնսերվատորիայում՝ Հ. Թալալյանի դասարանում: Նա «Մերենադ» կամերային նվագախմբի սոլո-թավջութակահարն է, եւ որոշեց մենակատար ՀԿԻ-ի հետ հանդես է եկել Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, Հոլանդիայում: Նա բազմաթիվ համերգներով ելույթ է կատարել երկրներում:

ՄԵԼՈՒՅԱ ՌՈՒԳՈՍՅԱՆ

«Մեյր ճոռալու փոխարեն...»

Հունիսի 17-ին Արագածոտնի մարզի Արագած գյուղում համայնաժողովի ընթացքում են: Գյուղապետի թեկնածուներն էլ 2-ն են՝ գործող գյուղապետ Գագիկ Պողոսյանն ու թորգոմ Մելինյանը: «Է, մեզ ինչ», կմտածի ընթերցողը, եթե այդ համայնի կամ գոնե մարզի բնակիչ չէ: Սակայն այս ընթացքում Մելինյանը մախաթասմություն ունեն, որին ծանոթանալ, մեր կարծիքով, լավ է եւս մեկ անգամ տեսնել-հասկանալու համար, քեզ ուրան են այսօր ձեռնախօսել բարոյական արժեքները մեր հասարակությունում:

1999-ին գյուղապետի ընտրությունների ժամանակ առաջադրված էին 8 թեկնածու: Երկուրդ փուլ անցած Գագիկ Պողոսյանին իր մրցակցից գերադասեցին գյուղի բազմաթիվ բնակիչներ, այդ թվում եւ թորգոմ Մելինյանն ու նա հորդորով՝ իր բարեկամներն ու ընկերները: Թորգոմ Մելինյանի ակնհայտ աջակցությամբ գյուղապետ ընտրվելով՝ Գագիկ Պողոսյանը երեխ թե գոհ ու շնորհակալ եղավ, գոնե՝ իր մտքում:

Բայց ահա եկավ 2007-ը, ու թորգոմ Մելինյանը, տեսնելով, որ գործող գյուղապետը չի կարողանում կամ «ժամանակ ու միջոցներ» չի գտնում համայնի առաջ ծառայած խնդիրներին լուծում տալու, «համարձակություն» ունեցավ առաջադրվելու

համայնաժողովի թեկնածու՝ զգալով, որ ինքը կարող է գոնե փորձել այդ ամենն անելու: Ու այդտեղից սկսվեց... Երեկվա իր աջակցին ու նաեւ ազգակազմին իրեն մրցակցից, ու լուրջ մրցակցից տեսնելով, գործող գյուղապետն ու իր համայնիները ունեն ընկան՝ ամեն գնով վարկաբեկելու, հեղինակազրկելու համար թորգոմ Մելինյանին: Այդ բոլորի կարելի էր ներողամտորեն վերաբերվել ու չամուսնադատել, եթե Գագիկ Պողոսյանը չհանցներ բոլոր սահմաններն ու իր մրցակցին մարզային թերթից մեկի միջոցով չմեղադրեր երախտամոռության, ազգակցական կապերն անտեսելու մեջ: Այստեղ է, որ ինքնաբերաբար միտք է գալիս ասացվածը «Մեյր ճոռալու փոխարեն սելվորն է ճոռում»...

2007 թ. հունիսի 17-ին, Հայաստանի գյուղերից Արագածում գյուղապետի ընտրություններն են: Դրան էլ կանցնեն ժամանակագրի գիրքն ընդամենը 2 օրից: Անկախ արդյունքից, ինչ անվանվի ու հիասթափություն կմտնի, քանի որ ընտրաժամանակից ելած մրցակցին՝ թորգոմ Մելինյանին անձնական թեմանի համարող ներկա գյուղապետ Գագիկ Պողոսյանը ազգակցականությանից եւ ուղղակի մարդկությունից հեռու դառնալով է ցուցաբերում:

Գ.

Իրանի հյւանդական Հանրապետության Հիմնարանների միությունը ս.թ. **հուլիսի 8-9-ը** կազմակերպում է Իրանի եւ հարեան երկրների համաժամանակաբար կառավարողների եւ շինարարական ընկերությունների համագումար, որին մասնակցելու համար ՀՀ առեւտրատնտեսական դաշինքը կազմակերպում է գործարար առաջնություն:

Ցանկացողները կարող են մասնակցել համագումարին եւ շինարարական բազմաթիվ ծրագրերի իրականացմանը, մտնել իրանական շինարարական շուկա:

Մասնամասն տեղեկությունների համար դիմել ՀՀ առեւտրատնտեսական դաշինքի հեռախոսահամարներով՝ 56-01-84 (+112), 56-01-96 (+112):

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվիրատու) ՊԳԳ-ԳՀԱԸԶԲ - 07/29 ծածկագրով կազմակերպում է գնանձան հարցում ՀՀ ֆաղափառության մախաթասմության կարիքների համար Սեւանա լճի առափնյա առաջնահերթ կառուցադրաման ենթակա սարածների /Շորձա-թերակղզի-Հայրիվան/ գոտիավորման փաստաթղթերի լրամշակման աշխատանքների ձեռնարկման նախաձեռնություն: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1100.0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդիսիմվես-բանկ» Երեբունու մասնաճյուղ ՀՀ 247230066158 «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվիրատուին հեռախոսով հասցեով՝ Բ.Երեւան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Գ.Մարկոսյանին:

Հրավերն անձին սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համադասախան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը լիք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման դաշինք գնանձան հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11:00:

Business Support Council in Armenia Economic/Financial Consultants Notification of EBRD Consultancy Assignment

Closing Date: June 27, 2007

The European Bank for Reconstruction and Development («EBRD» or the «Bank») wishes to contribute to the improvement of the investment climate in Armenia and, working together with the Armenian Development Agency («ADA»), will support the Business Support Council (the «Council») to maintain policy dialogue at a high level between the government, business community and donors. To carry this out, a support team headed by the Senior Consultant is being established and now requires two Economic/Financial Consultants (the «assignments»).

The assignments are expected to start around July 2007 and last for 2 years. These are full-time roles and the Consultants are expected to be resident in the country for the duration of their contracts.

The two successful individuals to be selected as Economic/Financial Consultants should have at least 5 years of analytical work experience in the field of economics and/or finance at the highest possible levels preferably both in the public and private sectors and should be able to demonstrate the following:

- University degree in economics/finance, postgraduate degree is desirable.
- Excellent written and oral communication skills in Armenian and English are obligatory, in Russian - desirable.
- Strong analytical background in the economics/finance field.
- Strong interpersonal skills.

For full details and submission requirements, please refer to the notification in English on the EBRD's website at www.ebrd.com/oppo/procure/opps/consult/index.htm or contact Angela Levitsky by email at levitska@ebrd.com.

Business Support Council in Armenia Legal Consultant Notification of EBRD Consultancy Assignment

Closing Date: June 27, 2007

The European Bank for Reconstruction and Development («EBRD» or the «Bank») wishes to contribute to the improvement of the investment climate in Armenia and, working together with the Armenian Development Agency («ADA»), will support the Business Support Council (the «Council») to maintain policy dialogue at a high level between the government, business community and donors. To carry this out, a support team headed by the Senior Consultant is being established and now requires a Legal Consultant (the «assignment»).

The assignment is expected to start around July 2007 and last for 2 years. This is a full-time role and the Consultant is expected to be resident in the country for the duration of the contract.

The successful candidate should have at least 5 years of analytical work experience in the legal field at the highest possible levels preferably both in the public and private sectors and should be able to demonstrate the following:

- University degree in law, postgraduate degree is desirable.
- Excellent written and oral communication skills in Armenian and English are obligatory, in Russian - desirable.
- Strong analytical background in the legal field.
- Strong interpersonal skills.

For full details and submission requirements, please refer to the notification in English on the EBRD's website at www.ebrd.com/oppo/procure/opps/consult/index.htm or contact Angela Levitsky by email at levitska@ebrd.com.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային շեքային ծառայության վարչարարական կարողությունների գնահատման ծառայության մասնուցման մրցույթ

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության կողմից ֆինանսավորվող Հայաստանի հարկային կատարելագործման ծրագրի հայտարարում է մրցույթ՝ Հայաստանի Հանրապետության հարկային շեքային ծառայության վարչարարական կարողությունների գնահատման ծառայություն մատուցող կազմակերպության ընտրության նպատակով:

Հայտերի ներկայացման հրավերը ստանալու համար, հեռախոսով կազմակերպությունները կարող են դիմել՝

Մասն Մուտայանին, Հարկային վարչարարության փորձագետ
Հայաստանի հարկային կատարելագործման ծրագիր
ՀՀ, Երևան, 0015, Խորենացի փ. 7, սենյակ 412
Հեռ. +374 (10) 53 86 25, 58 36 47, էլ. փոստ՝ contact@bah.am
Հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետն է՝
2007թ. հունիսի 21-ը, ուրբաթ, ժամը 14:00:
Մրցույթին մասնակցելու ներկայացվող դաշինքները կարող են տեսնել www.atip.am կայքից:

Նորարար փորձառական արվեստի կենտրոնը
հունիսի 15-ից հուլիսի 15-ը
կազմակերպում է

Թակնիցի Հիմնադրի անհատական ցուցահանդեսը
ԶԳԻՏԱԿՑՎԱԾ ԴԻՉԱՅՆ խոսակցություն

Համախոլ՝ Արա Հայրապետյան
Բացումը՝ ժ. 17-ին, դիմանալ ժամերը, երկուսաթիվ-ուրբաթ՝
11:00-17:00, Երբաթ՝ 11:00-15:00

www.azgdaily.com

«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» կենտրոն
ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՍՈՒՄԻՆ ԱՐԿԱՑՄԱՆ ԹԵՄԵՆԻԳ ԿԵՆՏՐՈՆ

- ✓ կազմակերպությունների ղեկավարներ, հաշվապահներ, իրավախորհրդատուներ,
- ✓ առաջնորդներ, ֆինանսիստներ, հարկային ոլորտի եւ կարգի զեղ մասնագետներ,
- ✓ մենեջերներ եւ մարկեթոլոգներ

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՉՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՇՆԱԳԱՏԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ
«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» կենտրոն, Մ. Բաղրամյան 24/բ, 54-24-81, 54-74-81

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Կատարում են գրեթե, բրոյուրների, ամսագրերի, հրավիրատուների համակարգչային ձեռնարկում, մախաթասմասում տրագրության:
e-mail: gev-arm@yahoo.com Հեռ.՝ 091-21-38-19, 63-18-81 Արմեն

ՎԱՐՉՈՎ ՏՐՎՈՒՄ Է
մեկ սեյնականոց բնակարան Տիգրան Մեծ օղոտայում:
Զանգահարել՝ 576267 կամ (091) 016917 հեռախոսահամարներով: